

Сложното съставно изречение 7.кл. БЕ

Сложното съставно изречение с подчинено изречение е вид сложно изречение. То съдържа едно главно изречение (синтактично независимо и равноправно) и едно или повече подчинени изречения (те са зависими спрямо главното изречение и съществува връзка между тях).

Съществуват няколко вида сложни съставни изречения – сложно съставно с подчинено подложно, определително, допълнително и обстоятелствено. Всяко от тях има пунктуационни особености при съюзните връзки и интонацията.

- Сложно съставно с подчинено определително изречение – подчиненото изречение изпълнява службата на определение спрямо главното изречение и пояснява име (съществително, прилагателно, числително или местоимение). Подчиненото определително изречение се отнася за съществително име в главното изречение. Пример: *Къщата, която построих, се намира в планината.* В случая „*която*“ е съюз, който ни помага да открием подчиненото изречение, а именно – „*която построих*“. „*Къщата се намира в планината.*“ е главното изречение, защото може да се отдели от подчиненото и да се използва напълно самостоятелно. Подчиненото е оградено със запетайки и е подчинено определително, защото „*която*“ пояснява име, а именно – „*къщата*“ в главното изречение. Задаваме въпрос, чийто отговор трябва да е подчиненото изречение, за да направим проверка. „Коя КЪЩА се намира в планината?“ – къщата, която построих.
- Сложно съставно с подчинено допълнително изречение – подчиненото изречение пояснява сказуемото, влиза в групата на сказуемите и се открива с въпросите: Какво? Що? По аналогичен начин откриваме и кое изречение по вид е подчинено допълнително. Пример: *Видях, че Стефан влезе в стаята.* Откриваме подчинителния съюз „*че*“ и съответно подчиненото изречение, което е въведено с този съюз. Отново задаваме такъв въпрос, чийто отговор да е подчиненото изречение. Какво ВИДЯХ (глагол)? – че Стефан влезе в стаята. Подчиненото допълнително изречение задължително се изисква от глагола в главното
- Сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение – пояснява сказуемото откъм време, място, цел, причина, количество, степен, начин и др. „*Стефан ще ти каже, когато иска.*“ „*Стефан ще ти каже.*“ е главно и въпросът трябва да е *зададен, така че „когато иска“ да е отговорът.* „КОГА ще ми каже Стефан“ – „когато иска“..
- Сложно съставно с подчинено подложно изречение – подчиненото изречение играе ролята на подлог спрямо главното. Това означава, че в главното липсва подлог. Подложните изречения се откриват най-лесно, защото просто подлогът в изречението липсва. „*Който нее, зло не мисли.*“